

Sobre la voluntat de soterrar les restes de l'*oppidum* ibèric de *Sikarra* (Prats de Rei, Anoia-Alta Segarra)

L'element patrimonial

A principis d'aquest any 2013, i en el decurs dels treballs de millora de la xarxa de clavegueram i de la trama urbana del nucli antic, van ser localitzades importants restes arqueològiques a la vila de Prats de Rei (Anoia-Alta Segarra). Les actuacions preventives anaren a càrrec de les empreses Cat patrimoni i Antequem SL, i foren dirigides per l'arqueòleg Dídac Pàmies. Les estructures antigues i els materials associats aparegueren al llarg de tota l'àrea afectada, tot i que un petit sondeig va permetre constatar que les evidències resultaven especialment importants a la placeta situada just al davant de la façana del santuari de la Mare de Déu del Portal.

Atesa la importància de les restes identificades davant d'aquesta església, hom decidí emprendre l'excavació del conjunt de la placeta trapezoïdal, amb una superfície aproximada d'uns 60 m². Aquests treballs, desenvolupats entre els dies 15 de juliol i 31 d'agost, foren dirigits per l'arqueòloga Natàlia Salazar, i van ser promoguts per l'Ajuntament de Prats de Rei i la Universitat de Lleida, amb el suport econòmic del Departament de Cultura (Direcció General de Patrimoni, 19.000 euros) i de la Diputació de Barcelona (6.000 euros). El més destacat, quant a entitat arquitectònica i importància històrica, ha estat la posada al descobert d'un tram de muralla ibèrica excel·lentment conservat (10 metres de longitud per 5 metres d'amplada i 4 metres d'alçada, aproximadament) i un fossat associat, datats, pel que fa al moment de la seva construcció, dins del període Ibèric Antic, a cavall entre finals del segle VI i primera meitat del segle V aC. A banda, foren recuperades dins d'aquesta mateixa cala altres restes igualment importants corresponents a l'Ibèric Final (s. III aC) i a època romana (s. II-I aC). D'una primera anàlisi preliminar es desprèn la notable importància de tots aquests elements patrimonials, especialment pel que fa als primers.

Argumentari contra el soterrament de les restes

- **D'àmbit històric i arqueològic, degut a la importància de les restes en aquest apartat**
 - Les restes excavades han permès completar amb èxit una antiga aspiració de l'arqueologia catalana com és demostrar l'existència de l'*oppidum* ibèric que va donar nom a tota la comarca de la Segarra. Aquest és un fet que a Catalunya s'ha donat molt poques vegades. La possibilitat d'adscriure una denominació històrica d'un lloc, coneguda per altres fonts, a un nucli de població ibèric concret és en general molt difícil, i en tenim molts pocs exemples reeixits a casa nostra. En aquest cas que ens ocupa, no tan sols s'ha donat aquesta important circumstància sinó que, a més, cal tenir present que de la importància del nucli en el seu moment dóna fe el fet que la seva denominació donà lloc, com diem, al topònim actual d'un extens territori situat a cavall de la Catalunya central i la Catalunya de Ponent.
 - En l'àmbit dels estudis sobre la Cultura Ibèrica a Catalunya la identificació del nucli de *Sikarra* representa un fita cabdal, atès que fins ara la seva existència era poc més que una probabilitat, constatada tan sols per vagues referències indirectes (a voltes, dubtoses) localitzades en algunes poques fonts escrites d'època antiga i per tres petites monedes de la seca de *Sikarra*. En els dos casos, sense la possibilitat de

plantejar, tan sols per ells mateixos, cap proposta de localització concreta. Sens dubte, es tracta d'un dels grans descobriments dels darrers anys.

- Les restes constaten, a més, la importància política i econòmica que sens dubte tingué aquest nucli. Destaquen especialment en aquest àmbit, per exemple, la potència dels elements defensius del nucli (muralla, fossat) o la recuperació de nombroses evidències mobles del comerç mediterrani a gran escala, com ara la ceràmica grega de figures roges. Des del punt de vista estructural i poliòrctic, estem davant d'un sistema defensiu complex, que sorprèn tant per la seva localització geogràfica com pel seu format, monumentalitat i, especialment, antiguitat.
- Fins a dia d'avui, es considerava que la fundació del *municipium sigarrensium*, esmentat en dues làpides localitzades al propi municipi de Prats de Rei (*municipium sigarrensium* (segle II dC); *ordo sigarrensium* (segle III dC)), tenia un origen no més antic del segle II dC, però amb els resultats preliminars obtinguts en la present intervenció arqueològica, és possible afirmar l'existència d'un nucli de població anterior al segle V aC, el qual pateix diferents reformes urbanístiques i ampliacions fins al segle III aC.
- Els propis elements localitzats resulten, cadascun d'ells a títol particular, igualment singulars. Es tracta, per exemple, d'un dels conjunts defensius (muralla + fossat) més antics recuperats fins ara al nostre país. El mur defensiu, tenint present la seva antiguitat i la seva entitat formal, tan sols resulta comparable a les muralles més antigues localitzades fins ara a casa nostra, un conjunt molt poc nombrós que inclou, entre molts pocs altres exemples, els assentaments de la primera edat del Ferro dels Vilars (Arbeca, les Garrigues) i de Sant Jaume (Alcanar, Montsià) i els recintes defensius d'època ibèrica antiga del Puig de Sant Andreu (Ullastret, Baix Empordà) i del Molí d'Espígol (Tornabous, l'Urgell). I no oblidem que la ciutat ibèrica d'Ullastret posseeix la que es considera la fortificació ibèrica més complexa de tot el nord-est peninsular (amb diferència), la qual seria edificada en un moment cronològic similar al que ha estat atribuït, a partir d'aquests darrers treballs, al sistema defensiu de *Sikarra*. Més impactant resulta encara el fossat associat a la muralla, del qual en tenim encara molts menys paral·lels en aquestes cronologies i caldria qualificar com un dels primers fossats construïts en el que avui dia és Catalunya.
- Vist en el seu conjunt, l'entitat arquitectònica de les restes descobertes ens parla, malgrat la poca extensió coneguda ara com ara, del nivell de complexitat sociopolítica assolit per la comunitat que habità dins de l'*opidum* i, per extensió, de l'àmbit territorial que a ben segur devia controlar. No és possible edificar una muralla i un fossat d'aquestes dimensions sense l'existència d'una estructura sociopolítica notablement jerarquitzada. Per tant, aquestes evidències ens estant parlant, també, de l'existència d'una societat complexa. Sorprèn especialment que aquesta circumstància s'hagi pogut constatar en un territori (aquest sector de la Catalunya interior i de ponent, allunyada dels contactes directes que s'estaven produint a la zona costanera amb pobles mediterranis amb estructures socials i polítiques més complexes, com ara fenicis i grecs) i en una cronologia (el fenomen es dona en un període molt reulat, finals del VI-principis del V aC, en què la cultura Ibèrica està tot just donant les seves primeres passes històriques) on tot plegat era, fins ara, pràcticament imprevisible. Tant les estructures arquitectòniques documentades a Prats de Rei com el model desenvolupat de

societat complexa que aquestes deixen entreveure situen l'*oppidum* de *Sikarra* i la seva comunitat dins del reduït grup d'hàbitats ibèrics fortificats i notablement desenvolupats sociopolíticament identificats en el conjunt del nord-est peninsular. Les evidències són, a més, prou singulars com per a obligar a variar sensiblement la manera com fins ara hem vingut explicant la història de la cultura Ibèrica a casa nostra.

- **D'àmbit patrimonial, degut a la singularitat de les restes en aquest apartat**

- Convé destacar en aquest apartat l'entitat arquitectònica i monumental de les restes. Malgrat haver estat localitzades dins d'un espai reduït, de no més de 50 m², les restes presenten un excel·lent estat de conservació. D'entre totes elles cal assenyalar especialment la muralla, la qual s'ha preservat al llarg de 10 metres de longitud, 5 metres d'amplada i uns espectaculars 4 metres d'alçada. Fer notar, a títol comparatiu, que a diferència d'aquesta de Prats de Rei i d'alguns altres pocs exemples, les muralles ibèriques ben conservades a casa nostra són una excepció.
- Al bon estat de conservació cal afegir l'excel·lència de la tècnica constructiva, ben palpable en la qualitat de l'espectacular parament de la muralla o escarpa principal. Aquesta circumstància resulta especialment destacable atesa l'extrema antiguitat de l'estructura (finals del VI o principis del V aC), circumstància que aporta encara un valor afegit a la troballa.
- Es tracta d'un jaciment pràcticament exhaurit del tot quant a seqüència estratigràfica, dins dels límits potencialment museïtzables. No resulta necessària cap altra actuació arqueològica i, per tant, des d'aquest punt de vista res s'oposa a la museïtzació definitiva de les restes.
- Convé fer la reflexió que el fet de cobrir les restes de Prats de Rei podria tenir una lectura clara en clau de greuge comparatiu respecte d'altres actuacions endegades des de la pròpia administració en relació a d'altres elements arqueològics d'importància històrica i patrimonial. Sense anar més lluny, és ben coneguda la museïtzació de les restes arqueològiques del Born, afortunadament posades dignament en valoració atesa la seva importància històrica i monumental. Posant cada cosa al seu lloc (les dimensions totals d'un i altre jaciment no admeten comparació), és evident que en termes proporcionals i en relació al seu entorn les restes arqueològiques aparegudes a Prats tenen també una importància cabdal per al territori: són les úniques evidències conegudes de l'assentament que proporcionà al territori que l'envolta quelcom tan important com el seu nom. Estem davant, doncs, d'una troballa històrica excepcional, especialment en l'àmbit regional en què s'ubica. És el lloc que donà nom a la comarca de la Segarra, allò que hom pretén ara cobrir. Atesa la importància històrica d'aquest fet, l'excel·lent estat de preservació de les restes, la seva singularitat estructural, el potencial d'esdevenir un actiu turístic i les reduïdes dimensions de la superfície a preservar (tret d'això darrer, ja que el jaciment barceloní té una superfície de 8000 m² davant dels reduïts 50 m² del jaciment de Prats, totes les altres circumstàncies foren vàlides en el cas del Born per tal de procedir a aturar les obres de la Biblioteca Provincial i procedir a la seva museïtzació) el que fora pertinent en un país que es pretén de nivell europeu seria conservar les restes visibles, tot presentant-les convenientment, i no pas tapar-les. Recordem que tot el conflicte del Born (any 2002) es produí mentre Ferran Mascarell era regidor de Cultura de la

ciutat de Barcelona, i ell mateix acabà sent un dels més fermes defensors de la preservació de les restes, tot insistint, a més, en la dificultat de conjuminar els usos de la museïtzació de les restes, la preservació de la coberta del Mercat, obra de J. Fontseré, i la Biblioteca Provincial que es proposava construir. És a dir, fou un ferm opositor a amagar les restes, atenent a la seva entitat. Gràcies, entre d'altres factors, a la seva insistència davant d'òrgans tan potents com el Ministerio (i davant, també, de referències locals que estaven, com el Ministerio, per la cohabitació entre restes i biblioteca, com ara Jordi Vilajoana, Conseller de Cultura de la Generalitat, Joan Clos, Alcalde de Barcelona, o Marc Mayer, Director General de Patrimoni de la Generalitat, o de potents mitjans de comunicació com La Vanguardia), i emparat per l'opinió d'arqueòlegs, historiadors, museòlegs i una part de la ciutadania, finalment es posà seny i avui podem fruit del Born. Avui, aquell Ferran Mascarell que insistí tant a preservar i no ocultar aquelles restes per un seguit de raons, i que se'n va sortir, és el conseller de Cultura, i atès el seu passat hauria d'entendre la insistència de la societat civil segarrrenca en voler preservar visibles i ben explicades (i no pas amagades) unes restes que tenen una importància cabdal al tractar-se d'un dels seus orígens històrics.

- En el cas del Born, al qual ens acabem de referir, les restes es van salvar degut, entre d'altres factors, al coneixement públic que hom tingué de les restes descobertes i de la seva entitat, i al debat generat obertament a la premsa, constituïda en aquells moments com una mena d'àgora pública de discussió. Finalment, la premsa de consciència per part d'un segment de la ciutadania, assabentada de la importància de les restes, de la seva singularitat i del seu potencial, i la pressió subsegüent sobre els representants polítics, frenà el projecte inicial i gràcies a això podem fruit avui del Born. A una escala molt més petita i en un altre context, assistim a Prats de Rei a un procés en el qual tècnics i polítics prenen decisions sobre aspectes patrimonials i històrics que, atesa la seva extrema singularitat i per constituir autèntics i essencials referents històrics per al territori, haurien d'haver estat notificats de la manera més ampla possible a la ciutadania, la qual, a més, hauria d'haver pogut opinar sobre la conveniència o no de preservar-les visibles. Això, a Prats, a diferència del que succeí a Barcelona, no s'ha fet. Ans al contrari, hom córrer a procedir, amb una celeritat del tot inhabitual en la nostra administració i que, precisament per això, fa plantejar seriosos dubtes sobre les intencions reals, al cobriment de les restes en un termini menor a un mes. En aquest cas es demostra, doncs, que la memòria històrica és selectiva, i que hom, des de l'administració, procedeix en funció d'una determinada perspectiva (o en funció d'uns determinats interessos) respecte d'allò que cal considerar més o menys important. En el cas de la cultura Ibèrica, la nostra cultura protohistòrica nacional, resulta evident que no existeix, per part de l'administració catalana, un interès especialment important a ressaltar i revaloritzar la seva importància històrica.
- Existeixen actualment diverses solucions que permeten mantenir les restes visibles i preservar-les alhora. Atesa la superfície abastable, molt reduïda, no és possible fer servir en contra d'una eventual proposta de dissenyar i implementar un projecte de museïtzació l'argument de que donaria lloc a un pressupost desmesurat i inassumible. Per altra banda, el fet que afecti a diverses institucions (Ajuntament, Diputació, Bisbat, Consell Comarcal, Departament de Cultura) fa viable la possibilitat de dur a terme una col·laboració econòmica en aquest àmbit pressupostari, per tal de poder museïtzar de manera digna i moderna les restes de *Sikarra*.

- En cap cas resulta pertinent analitzar la troballa des d'un prisma exclusiu i excloent. Les restes descobertes mantenen llaços de relació molt fermes amb una multiplicitat d'aspectes, els quals, arribat el cas, han de venir a enriquir la proposta patrimonial final. Podem, doncs, bastir una atractiva història múltiple a partir d'un seguit d'elements associats, prenent com a eix les restes descobertes a Prats. Pensem, per exemple, en la singular moneda de la seca de *Sikarra* recentment museïtzada al Museu Comarcal de la Segarra (Cervera), entre moltes altres possibilitats.
- **D'àmbit econòmic i turístic, degut al potencial que tenen les restes en aquest apartat**
 - Malgrat la poca extensió posada al descobert, es tracta d'un element patrimonial extraordinàriament singular. Únic, en molts aspectes. I el qual, a més, es pot relacionar fàcilment, tal i com acabem d'apuntar, amb altres elements més o menys propers igualment singulars. Per tant, reuneix característiques desitjables en qualsevol element patrimonial susceptible de ser aprofitat en termes turístics. No és un jaciment més, que no porti res a allò que ja coneixem. Ans al contrari. Per tant, des d'aquest punt de vista, la població de Prats de Rei disposaria de quelcom continuadament anhelat per tantes i tantes poblacions del nostre país: un element únic per a oferir, convenientment museïtzat, als potencials visitants.
 - Catalunya, i especialment Ponent, necessita generar molts recursos de qualitat en aquest àmbit del patrimoni històric, artístic i arqueològic, amb la vista posada en una aposta necessària (i per la qual sovint, des d'alguns nivells de l'administració, sembla precisament voler-se apostar) pel turisme patrimonial i de qualitat. Hem de generar actius, i no pas tapar-los, si el que volem és potenciar la dinamització econòmica d'aquest sector. De fet, resulta altament contradictori que sigui la pròpia administració catalana, que continuadament fa crides per tal de mirar d'estimular la creació de noves dinàmiques i iniciatives econòmiques en l'àmbit del turisme de qualitat, la que, davant d'un d'aquelles elements patrimonials que precisament pot ajudar a estimular aquest tipus de desenvolupament en l'àmbit local i regional en què s'insereix, opti per cobrir i amagar les restes.
 - En aquest darrer sentit, convé també incidir en el fet que és precisament en èpoques de crisi com la que estem passant quant cal realitzar inversions que incideixin de ple en determinats eixos de desenvolupament econòmic futur, per tal de tornar a posar l'economia en funcionament. El turisme de qualitat (patrimonial, cultural, històric, natural) és precisament un d'ells, i la base d'aquest turisme són elements patrimonials singulars i únics com el que estem tractant. Enterrar aquest patrimoni és un mal negoci.
 - Bona part de les restes posades al descobert, totes elles localitzades dins de la xarxa de carrers del poble, ja han estat tapades. Hom tan sols pretén mantenir visibles una molt petita part d'aquestes restes (per altra banda, les més espectaculars i importants en termes històrics i patrimonials), situades en la petita placeta just davant del santuari. La poca extensió de l'àrea posada al descobert juga, de fet, a favor d'una ràpida i fàcil posada en valoració. No es tracta, per altra banda, d'un espai accessible al transit rodat, i per tant, el fet de mantenir visibles aquesta part de les restes no afectaria gens a la circulació viària per l'interior de la població. A diferència del que passava amb els carrers, doncs, no hi ha res que des

d'aquest punt de vista impedeixi dur a terme en aquest espai tasques de museïtzació que siguin compatibles amb la circulació de persones.

- Prats de Rei disposa ja, a nivell del conjunt del terme municipal, de diversos elements que han rebut la distinció de BCIN (p.e. la torre del castell de la Manresana, o el Castell de Puigdemàger), a banda de molts altres elements destacables, la qual cosa implica que estem davant d'un conjunt patrimonial molt notable el qual, entre d'altres aspectes, té el potencial d'esdevenir un potent element d'atracció turística en l'àmbit regional i àdhuc nacional. Resulta molt pertinent, per tant, enriquir l'oferta amb altres elements patrimonials igualment de pes, que, a més, aportarien una desitjable diversitat quant a cronologia i característiques.
 - El patrimoni ha de ser un motor per al desenvolupament de les àrees rurals de Catalunya, en línia amb el que s'esdevé a la resta d'Europa. Resulta contradictori amagar aquells elements patrimonials que poden contribuir de manera significativa a avançar en aquest camí desitjable. Més encara quan del que es tracta, com és el cas, és d'elements patrimonials especialment singulars i destacables per múltiples raons, és a dir, amb un potencial especial per a esdevenir un reclam turístic.
 - La proximitat de l'Autovia A2 és un element que juga a favor del potencial del jaciment, sempre en relació amb la resta d'elements patrimonials, històrics i artístics del propi nucli de Prats de Rei i del seu entorn.
 - Tan sols posant en valoració elements com aquest podrem de manera progressiva donar alè al sector del turisme patrimonial. Elements com aquest (i, sobretot, a mida d'anar-hi sumant elements de qualitat, singulars i diversos) són la base sobre la qual s'ha de sustentar el desitjable creixement en aquest àmbit de desenvolupament econòmic. Mal negoci fem si en lloc de potenciar-los els amaguem.
- **D'àmbit social i educatiu, degut al potencial que tenen les restes en aquest apartat**
 - Les restes tenen un altíssim valor simbòlic degut al fet d'haver pogut identificar el que fins ara era un autèntic enigma: la localització exacta de l'assentament ibèric que donà nom a tot un territori, la Segarra. Fins al moment sabíem poca cosa més que el seu nom, a través d'algunes vagues referències procedents de fonts escrites antigues i de tres petites monedes ibèriques de la seca de *Sikarra*, dues d'elles actualment en mans privades i del tot inaccessibles. De la importància que aquesta circumstància té per als actuals segarrencs i segarrenques dóna fe la circumstància que l'any 2011 la societat civil comarcal, a través de dues associacions culturals (Fòrum l'Espitllera i Fundació Jordi Cases i Llebot), rescatés de l'àmbit de la circulació privada la única moneda disponible d'aquesta seca, posada a subhasta pública. Interès pel tema que es veié encara més reforçat si cap al comprovar la reacció del Museu Comarcal de la Segarra (Cervera), immediatament interessat per poder exposar-la definitivament degut al seu elevat interès històric i patrimonial. Val a dir que aquesta circumstància fou resolta finalment de manera exitosa, i el Museu ha acabat assignant tot un espai expositiu particular a la peça, una sala i un entorn museogràfic específic per tal de contextualitzar la moneda i explicar la seva importància per al passat, present i futur de la comarca. La raó

d'aquell rescat es devia, precisament, al fet que aquesta peça presenta en el seu revers la primera menció històrica de la denominació que donà nom a la comarca, *Sikarra*, en grafia ibèrica. La societat segarrenca, doncs, tant a nivell associatiu com a nivell administratiu, reaccionà de manera enèrgica quan tingué l'oportunitat de recuperar quelcom que explicava, ni que fos parcialment, els orígens de la història d'aquest territori i de la seva gent. Ara, amb les troballes de Prats, ha estat possible connectar aquest document històric amb unes restes patrimonials igualment excepcionals, la qual cosa té, en conjunt, una indiscutible força en termes de coneixement de la pròpia història, de reforçament de l'imaginari i identitat comarcal i com a estímul per a l'esdevenidor. Hom hauria de prendre consciència que la mateixa importància té aquella moneda, per recuperar la qual un segment de la societat segarrenca es mobilitzà, que aquestes restes ara posades al descobert, i per idèntics motius: perquè tots dos elements representen visions històriques complementàries que ens expliquen part dels nostres orígens més remots.

- Elements patrimonials com aquest, amb la seva càrrega històrica, el seu grau de monumentalitat i el seu potencial identitari, són especialment adients en termes socials, si ens referim al potencial que tenen per a estimular el redescobriments d'una part del patrimoni i de la història i posar-lo en relació amb l'actualitat del propi territori a través de l'ensenyament, la divulgació i el turisme.
- De la mateixa forma, són precisament aquest tipus d'elements els que poden acabar generant un reviscolament i reforçament d'una identitat pròpia i singular, a partir de la seva posada en valoració i la seva divulgació.
- Cal tenir present igualment que en l'àmbit estrictament més local existeix una important voluntat de preservar les restes de forma visible, voluntat que ara es pot veure frustrada. Aquesta voluntat i interès no neix del no res, sinó que és el resultat d'una llarguíssima tradició de preservació, conservació, estudi, difusió i divulgació del patrimoni cultural i històric de Prats de Rei emanada del propi teixit social local. El resultat ha estat, en relació a com s'estan desenvolupant els esdeveniments respecte la troballa de *Sikarra*, que la ciutadania ha quedat dolguda i desencisada.
- És un lloc de memòria, de màxim valor per a la Segarra en particular i per a Ponent en general, clau (per únic i per singular) per a saber d'on venim. Tenim al davant l'oportunitat d'aprofitar-ho i posar-ho en valor i, aparentment, l'únic que la societat catalana és capaç de proposar és que ho tornem a tapar, perquè fa nosa. Això passa aquí, però cal ser conscients que no passaria en altres llocs, en circumstàncies similars.

Conclusions

- Les restes descobertes a Prats de Rei gaudeixen, amb escreix, d'un grau suficient de singularitat, qualitat, monumentalitat, entitat històrica, grau de conservació i integritat com per a que la seva museïtzació estigui plenament justificada.
- A tot plegat cal afegir que la poca superfície que ocupen les restes, menys d'una cinquantena de metres quadrats, fa especialment factible des del punt de vista econòmic la possibilitat de dur a terme aquesta museïtzació. En cap cas, com han

començat a fer córrer veus especialment interessades en el cobriment del conjunt, la seva museïtzació implicaria un pressupost desmesurat. En tot cas, cal que les administracions, que en aquest apartat haurien de treballar coordinadament, contemplin el pressupost que caldria executar com una inversió: com hem apuntat anteriorment, la posada en valoració d'elements patrimonials com aquest redunda, en darrer terme, en múltiples beneficis; entre ells, també, en la dinamització econòmica de la zona, a través del desenvolupament turístic.

- Un cop analitzades totes les circumstàncies, no resulta en cap cas vàlida la resposta que a través de les xarxes socials ha donat darrerament el Departament de Cultura davant de la queixa pel cobriment expressada per diversos ciutadans, tot argumentant que es tracta de la pràctica habitual per a conservar restes arqueològiques urbanes si no reuneixen condicions de museïtzació. Les restes de Prats presenten condicions més que suficients per a ser museïtzades, i el fet que l'òrgan competent de l'administració addueixi el contrari per a fer-s'ho venir bé és indicador o bé d'un preocupant grau de desconeixement o bé d'un indignant menyspreu per les restes de determinats períodes històrics i/o per alguns territoris en concret.
- Els beneficis potencials d'una actuació de museïtzació sobre les restes són múltiples i notables en diversos àmbits, entre els quals cal destacar l'àmbit de la preservació de la memòria històrica, l'àmbit patrimonial, l'àmbit econòmic, l'àmbit turístic, l'àmbit social i l'àmbit educatiu. Estem parlant de la possibilitat de produir un bé comú en tots aquests àmbits. Per altra banda, el seu cobriment representaria justament el contrari, la pèrdua de tot aquest potencial que atresora la troballa. Especialment sensible (i frustrant) resultaria la pèrdua patrimonial i identitària.
- Amb tot, convé remarcar que és del tot inacceptable la idea que en qualsevol jaciment arqueològic (però molt especialment en jaciments com aquest, per les seves característiques peculiars) resulta adient qualsevol mena de museïtzació. En aquest sentit, cal dir que una eventual realització (com a acció única i alternativa simple al cobriment amb terra) d'una simple cobertura transparent, sense cap altre criteri i sense cap altre element afegit, portaria aquest element patrimonial irremediablement al fracàs en termes socials, didàctics, turístics i patrimonials. Per tant, insistim en la conveniència de no cobrir i amagar les restes però en la necessitat, igualment, de fer les coses bé, i de dur a terme, per tant, una museïtzació de qualitat, sota els estàndards europeus més elevats en aquesta matèria. A nivell molt general, podem indicar la necessitat de tenir present, si més no i entre d'altres:
 - La confecció d'un equip pluridisciplinari en el que hi participin, al menys (ni que sigui, en algun cas, a títol d'assessorament), un arqueòleg, un museòleg, un restaurador i un arquitecte (en aquest darrer cas, amb experiència en gestió de patrimoni), amb l'objectiu de cobrir totes les problemàtiques que, sens dubte, sorgiran, i poder donar-hi així respostes adients i coordinades. Tan sols amb aquest format de treball en equip pot garantir-se que el resultat assolirà la qualitat desitjable des de tots els punts de vista.
 - En el marc del disseny i implementació del projecte de museïtzació la preservació de les restes ha de ser una prioritat.
 - Cal realitzar un cobriment de l'àrea, el qual ha de ser, a més, transparent, per tal que les restes restin en tot moment visibles des de l'exterior. Aquesta coberta també té l'objectiu de protegir les restes de l'acció del clima i del

vandalisme, així com impedir l'acumulació de brossa procedent de l'exterior. En aquest sentit, cal indicar que avui dia existeixen en el mercat múltiples solucions per tal de disposar cobertes transparents plenament operatives per als objectius desitjats (això vol dir, per exemple, que permetin una perfecta visibilitat de les restes des de l'exterior, que siguin suficientment resistents per tal de poder-hi passar pel damunt amb plena seguretat i que, a més, siguin superfícies de circulació que no es ratllin pel fet de trepitjar-les. Com diem, cobertes com aquestes són emprades habitualment en altres llocs del món).

- Ha d'existir un projecte de museïtzació del jaciment que contempli tota la multiplicitat d'aspectes en relació als quals el jaciment pot donar de si. Tot partint de la informació disponible, la proposta (que ha de generar un producte de qualitat) ha de contemplar la interpretació de tots aquests elements de forma agradable i sensible. Els elements que es desprenguin d'aquest projecte han de saber jugar, entre d'altres aspectes, amb els àmbits de la sensibilitat i de les sensacions, que hom pot suggerir partint dels continguts històrics (per exemple, projectar l'entitat i singularitat del jaciment a un àmbit territorial molt més gran, molt més enllà d'aquesta cala oberta a Prats de Rei). D'aquesta forma, amb una presentació atractiva i uns continguts agradables i sensibles, enriqueim el conjunt patrimonial i el fem molt més atraient als diversos perfils de públic. En general, ha de ser una proposta informativa, intel·ligible, inspiradora, didàctica i distreta.
- Una part dels elements d'interpretació associats al jaciment que es desprenguin del projecte museogràfic es disposaran necessàriament al damunt de la superfície, en relació a la plaça i el seu entorn. Això no treu que hi pugui haver altres de complementaris en l'interior, sota la superfície transparent.
- Resulta pertinent garantir la possibilitat d'accedir directament a les restes, sota la superfície transparent, tot adequant el jaciment a les visites. En tot cas, fora recomanable que s'establís un regim adient de visites a aquest subsòl, per tal sobretot de garantir la preservació de les restes i evitar accions vandàliques. Aquestes premisses impliquen la necessitat de poder efectuar un tancament de protecció del jaciment durant els períodes d'absència de visites.
- Cal que el projecte global contempli la integració del jaciment en el marc de la xarxa museística comarcal, regional i/o nacional. El mateix, en matèria turística i educativa.
- En qualsevol cas, el projecte ha de dissenyar-se en relació directa amb la població de Prats de Rei, i molt especialment amb les seves institucions i amb les entitats locals que tradicionalment han gestionat el patrimoni de la vila. Apuntar, en aquest sentit, la necessitat d'integrar d'una manera o una altra el projecte amb la sala expositiva "Museu Municipal Josep Castellà i Real"
- En definitiva, si finalment l'administració decideix endegar el cobriment definitiu i amagar les restes haurà optat per prendre el camí més còmode i fàcil, però no pas el més intel·ligent ni el més adient. A més, l'administració planteja dur a terme el cobriment amb una celeritat (menys d'un mes) que, vista la dinàmica habitual en altres casos (on cales arqueològiques similars romanen obertes anys i panys), sembla

insinuar la voluntat de posar ràpidament terra al damunt d'unes restes l'entitat de les quals sembla incomodar i/o fer nosa.

- Vist tot plegat, queda clar que no estem davant de simples pedres fredes, sinó de quelcom molt més important. El que està a punt de cobrir l'administració de la Generalitat és el Km. 0 de la Història de la Segarra, fins ara perdut i finalment retrobat. Atès l'imminent cobriment, i després de 2200 anys d'oblit i desconeixement i d'haver-se donat la feliç (i poc previsible!) circumstància del seu descobriment, els segarrencs i segarrenques actuals tan sols hauran pogut disposar de poc més de quatre mesos per a contemplar les seves restes. La forma com una societat valora i tracta les restes del seu passat mostra el seu grau real de civilitat.

La Segarra. Octubre de 2013.